

TRANSILVANIA

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

Nrulŭ 4.

SIBIIŪ, 15 APRILIE 1893.

Anulŭ XXIV.

SESIUNEA ANUALĂ A ACADEMIEI ROMÂNE.

Privirile tuturorŭ literaților români sŭntŭ îndreptate în
șilele acestea spre Academia română din Bucuresci, a cărei
sesiune ordinară pe anulŭ curentŭ 1893 s'a deschisŭ la 23
Februariu (7 Martiu). Și cu dreptŭ cuvântŭ. Căci ilustra
Academia, cărea întrunesc o cunună atâtŭ de frumoasă de
distingși bărbați ai sciinței din tóte părțile locuite de Români, în
periodulŭ de 27 ani ai esistenței sale a datŭ atâte doveși de
înaltulŭ spiritŭ, ce o conduce, încâtŭ pentru tótă lumea română ea
a devenitŭ sórele luminătoriu și încălđitoriu în calea culturii.

Împlinimŭ dar una din cele mai plăcute datorințe, decă
ne silimŭ a ține pre cetitorii foii nóstre în curentŭ barem
asupra celorŭ mai însemnate lucrări și din sesiunea presentă
a supremei nóstre instituțiuni culturale, și spre a puté
aprețui cele-ce aŭ se urmeze, vomŭ publica înainte de tóte

*Raportulŭ secretarului generalŭ, dlŭ D. Sturza, asupra
lucrărilor ei din 1892—1893.*

Acela este celŭ următoriu :

Domnilorŭ colegi!

Îndeplinindu-mi datoria de a Vă presenta la deschiderea
sesiunii generale espunerea obicŭnuită asupra activității Aca-
demiei în anulŭ încetatŭ, cu durere mă vedŭ silitŭ a începe
și astădată cu amintiri nu mai puținŭ triste, decătŭ la cele
din urmă câte-va sesiuni trecute.

În anii din urmă Academia a suferit grele lovirii; amă perdută din mijlocul nostru unul după altul un număr însemnat de bărbați, cari prin talentele, știința, patriotismul și meritele lor erau fala Academiei române; cari prin prezența lor între noi dedeau acestei instituțiuni respectul, prestigiul și autoritatea, ce trebuie să aibă, spre a-și îndeplini înalta sa misiune.

În anul, pe care acum îl încheiăm, Academia a perdut pe trei din membrii ei cei mai distinși, cei mai iubiți: Episcopul Melchisedec, Grigorie Cobălcescu și George Sionu; iar dintre membrii corespondenței pe Dr. Felix Bamberg.

Cu cât durerea cauzată de aceste continue mari pierderi este mai puternică în noi, cu atât mai mult ea ne îndemna la o mai strânsă unire, la o mai încordată activitate, spre a micșora, pe cât se poate, urmările acestor crude lovirii ale morții nemiloase.

Cunosceti cu toții meritele mari și variate ale regretaților noștri colegi, pe cari astăzi nu-i mai putem saluta în mijlocul nostru ca la sesiunea generală a anului trecut. Le voi aminti deci numai în câte-va cuvinte.

Episcopul Melchisedec s'a strămutat dintre cei vii la 16 Maiu 1892. El a fost unul dintre cei mai învățați prelați din întreaga istorie bisericească a neamului nostru. O jumătate de secol aproape, începând dela 1843, el a lucrat spre a răspândi lumina culturii și a științei în cleru și în națiune, atât ca profesor la Socola și la Huși, cât și ca părinte sufletesc și ca scriitoriu. El a luat o însemnată parte activă la luptele pentru unire în anii 1857 și 1858; a fost episcop al Hușilor, al Dunărei de jos, la Ismail și apoi la Galați, iar dela 1879 el a păstorit eparchia Romanului.

Scrierile sale „Cronica Hușilor” (1869), „Lipovenismul” (1871), „Cronica Românilor” (1874, 1875), precum și o mulțime de altele mai puțin voluminoase, i-au câștigat o pozițiune între cei mai de frunte ai noștri învățați și scriitori.

La 1870 Academia l'a chemat să ocupe în sinul ei locul, la care îi dau dreptul meritele învățătorei sale vaste și ale activității sale neobosite.

Prin testamentul său, ilustrul prelat a dat o nouă dovadă de iubirea și interesul, ce nutria pentru Academia română, lăsându-i întrăgă biblioteca sa.

Grigorie Cobălcescu, încetat din viață la 21 Mai, 4 zile după Episcopul Melchisedec, a fost unul din cei mai de frunte naturaliști români. Singura preocupare a vieții sale a fost știința, anume științele naturale și în special geologia, pe care o iubea și o studia cu o pasiune cum rar se întâlnește. El a cutreerat mulți ani dealurile munților, văile și câmpiile țerei pentru cercetările sale geologice. Rădăcinile acestor cercetări se arată mai ales în cursurile sale de la universitatea din Iași și în alte lecțiuni, pe care le făcea. Diferite studii și note geologice, publicate de el în revistele speciale din străinătate, i-au câștigat un nume stimat în știință.

Cobălcescu a publicat, în viață fiind, o singură lucrare de întindere mai însemnată, anume „Studiu geologic și paleontologic asupra unor teraturi terțiare din unele părți ale României“ (1883). Știința și Academia l-au pierdut tocmai când începuse a pregăti publicarea unor lucrări mari din bogatele materiale științifice adunate de dânsul cu atâta zel și iubire, timp de un lung șir de ani.

George Sionu, de la 1868, când a fost ales membru al Academiei, și până la cele din urmă zile ale vieții, a luat parte cu cel mai statornic interes la viața acestei instituții. În anii 1876 până 1878 el a condus lucrările cancelariei ca secretar general.

Sionu a făcut parte din generațiunea eroică și fericită, care a dus cu succes strălucită lupta pentru înălțarea națiunii atât în situațiunea politică, cât și în cultură. El a făcut parte din pleiada scriitorilor, în fruntea cărora strălucia Alecsandri, și care timp de o jumătate de secol s'au inspirat

de aspirațiunile națiunei, au cântat gloriile neamului nostru, și au luminat și întărit sufletele, au înălțat inimile prin scrierile lor.

La 1 Octobree Sion și-a încheiat viața, din care cea mai însemnată parte a fost dată activității literare. Poesii patriotice, fabule, compunerii dramatice, traduceri în versuri de scriitorii clasici ai poeziei dramatice franceze, traducerea din limba greacă a scrierilor istorice despre Români, și alte multe scrieri mai mari și mai mici, originale sau traduceri, au fost rodul neadormitei sale activități literare.

Felix Bamberg și-a făcut de timpuriu un nume prin scrierea sa asupra revoluțiunii franceze din 1848, alcătuite după acte autentice și convorbiri cu bărbații, cari au luat parte la acest însemnat eveniment istoric. Acest renume și l'a mărit prin două scrieri, cari tractează despre transformarea orientului european făcută prin tratatul de Paris din 1856, care atinge direct totă istoria modernă a României. Într'un volum de șese sute de pagini, care conține istoria orientului european dela tratatul de Paris până la tratatul de Berlin, regatul nostru ocupă un loc de onoare. A patra parte a acestui volum vorbește despre noi și conține istoria relațiilor principatelor române cu Porta otomană și cu Rusia, istoria mișcării din 1848 în România și a rezultatelor dobândite pentru ea prin tratatul de Paris, ceracteristica domniei lui Cuza-Vodă și relațiunea evenimentelor, cari s'au succedat până la izbucnirea războiului din 1876, acțiunea română-rusă dinaintea Plevnei și aședământul făcut de tratatul de Berlin din 1878. Dela Colson, Neugebauer și Ubcini nici un scriitor străin nu a tratat cu cunoștințe mai amănunțite și cu mai multă căldură afacerile românești decât Bamberg. Espunerea lui e superioară printr'un imens material documental, pe care se spriginesce, printr'o experiență dobândită într'o activitate politică de patruzeci de ani, și printr'un talent, care i-a asigurat o pozițiune din cele mai marcante printre istoricii timpurilor moderne.

Academia a fostă reprezentată prin delegațiunii de membrii la tristele ceremonii ale înmormântărei celor trei regretați colegi decedați în țără.

O reprezentare de aceeași natură a făcută Academia, prin însărcinarea dată d-lui N. Ionescu, la înmormântarea marelui cetățenă Dumitru Brătianu, care nu a fostă membru al Academiei, dar a fostă ministru al instrucțiunei publice la 1867 și în această calitate a presidiat ședința de înaugurare a Academiei și a patronată constituirea și începutul activității sale. În amintirea acestor fapte Academia s'a cređută datore, a țiea cuvântulă sēu de recunoștință cătră memoria patriotulă ilustru.

Academia a participată în anulă trecută la sērbarea unū evenimentū pe atâtă de îmbucurătoriu, pe câtă este de rar. Venerabilulă nostrū colegū, G. Barițiū, privitū de întregū neamulă românescū cu cea mai înaltă vēnerațiune pentru munca sa neobosită de șase decenii în luminarea și înălțarea națiunei, a împlinită la 12 Maiū trecută, 80 de anī ai vieții sale. Academia, căre a fostă fericită a numēra dela a ei înființare pe d-lū Barițiū între membrii sēi, a luată parte la sērbarea, care s'a făcutū cu această ocașiune la Sibiiū. Colegiī nostrii d-nii V. A. Urechiă, Gr. Ștefănescu, Gr. G. Tocilescu, P. Poni și I. Vulcan aū reprezentat Academia, înmânând Nestorului scriitorilorū romāni o adresă de felicitare a Academiei.

Ascultândū relațiunea d-lorū colegi V. A. Urechiă și Gr. Tocilescu despre sērbarea dela Sibiiū, precum și scrisōrea de mulțemire a d-lui G. Barițiū, Academia — în ședința dela 29 Maiū — a decis, a publica într'un volumū o culegere din scrierile cele mai caracteristice eșite din condeilū domnului Barițiū în decursul lungei sale activități literare și politice, începēnd dela 1838. Cu alegerea și coordonarea scrierilorū, cari vor forma această publicațiune, s'a însărcinată o comisiune compusă din d-nii Sturdza, Gr. G. Tocilescu și Nicolae Densușanu.

Ședințele de preste ană.

În ședințele din cursul anului, pre lângă lucrările curente, s'au cetitū mai multe memoriī, s'au făcutū diferite comunicări.

Mai alesū d-niī colegi Urechia și Tocilescu aū ocupatū mai multe ședințe, cetindū diferite lucrări.

Dlū V. A. Urechia, în ședința dela 4 Decembre a cetitū o notă istorică, îndreptând șirulū cronologicū alū domniilorū lui Eustratie Dabija, Ioanū Duca și Alecsandru Iliășū, domniī Moldovei.

În aceeași ședință dlū Urechia a cetitū o parte din memoriulū sēu asupra domniei lui Alecsandru Moruzu la 1793; dupā care a cetitū o poveste cu subiectū istoricū „Jurāmētulū țerei la 1790“.

La 5 Februariū dlū Urechia a cetitū unū documentū dela finele secolului trecutū despre alegerea de cătrā Divanū și prin votū secretū a ispravnicului de Buzeu.

În mai multe ședințe dlū Urechia a comunicatū copii de documente istorice procurate de dlū C. Esarcu din arhivele dela Veneția.

De unū deosebitū prețū este manuscrisulū, pe care l'a dăruitū dlū Esarcu prin dlū Urechia și care are titlulū : „*Visitatio generalis omnium ecclesiarum catholici romani ritus in provincia Moldaviae... per Fratrem Marcum Bandi nam à Seopia*“. Acēstă visitațiune s'a făcutū, la 1646, și descrierea ei a fostū terminată la 1648. Domnulū Urechia a făcutū o espunere asupra însemnătății acesteī scrieri ca mijlocū de informațiune pentru cunōscerea istoriei țerei pe la mijloculū secolului XVII.

Colegulū nostru dlū Gr. G. Tocilescu a făcutū, la 13 Novembre, Academiei o relațiune asupra activității și publicațiunilorū societății franceze de archeologie din Parisū și ale societăței archeologice dela Orleans, precum și asupra congresului de archeologie, care s'au ținutū în vara anului

trecută la Orleans, unde dl. Tocilescu a reprezentat Academia.

În aceeași ședință dl. Tocilescu a arătat rezultatele însemnatelor cercetări arheologice făcute în luna Octombrie asupra valurilor romane din Dobrogea numite „Valurile lui Traianu”.

În ședința publică dela 15 Ianuarie dl. Tocilescu a citit un memoriu despre statul Iașilor, care după rezultatele cercetărilor sale, trebuie să fi existat între statul Bêrladului la sud și Țeara Moldovei la nord, înainte de fundarea principatului Moldovei de Bogdanu Dragoșu în secolul XIV.

La 5 Februarie, în ultima ședință publică, dl. Tocilescu a prezentat dăre de semnă despre ultimele săpături făcute în ruinele orașului Tropaeum Traiani la Adam-Clissi în Dobrogea și despre însemnătatea acestei cetăți.

Dl. I. C. Negruzzi a făcut în ședința dela 9 Octombrie o relațiune despre congresul internațional de geografie și despre sărbările, cari s'au făcut în vara anului trecut în onora lui Cristofu Columbă la Genova, unde dl. Negruzzi a reprezentat Academia.

În ședința dela 4 Decembrie dl. Sp. Haret a citit o notiță a d-lui N. Coculescu asupra organizării unei misiuni franceze în Senegală pentru observarea eclipsei totale de soare dela 4/16 Aprile 1893, misiune din care va face parte și tinerul astronom român. La această notă dl. Haretu a adăus unele observațiuni proprii.

La 29 Ianuarie dl. membru corespondent C. Gogu a făcut o comunicare asupra variațiunii gravitațiunii în același punct pe suprafața pământului.

În ședința dela 20 Novembre am făcut însumi o comunicare despre portretul lui Mihaiu Vodă Vitezulu aflat într'un tablou în museul din Viena al pictorului olandez Franz Francken, contimporan al marelui nostru domn.

Diferite lucrări au fost comunicate Academiei și se află trimise în studiul secțiunilor, cari ve vor prezenta în această sesiune rapoarte și propuneri asupra lor. Astfel se află în studiul secțiunii literare o lucrare de dl. Lobel, censor-inspector în ministeriul instrucțiunii publice din Constantinople, despre etimologia cuvintelor turcești din Glosariul Laurianu-Masim. În examenul secțiunilor literare și istorică s'a trimis o lucrare a d-lui baron Guillaume intitulată *Essai bibliographique sur l'ancienne Dacie, la Roumanie et les Roumains*. — Secțiunea științifică are în studiu două lucrări ale d-lui St. C. Hepites intitulate: Temperatura lunii Ianuarie 1893 st. n. în România, și revista climatologică anuală, anul 1892 st. n.

Evenimentul fericit, care a înveselit întreaga țară, căsătoria A. S. R. principelui României, a avut resunet și în Academie, care numără pe A. S. Regală principele moștenitorii printre membrii săi onorari.

În ședința publică dela 15 Ianuarie dl. membru corespondent D. C. Ollănescu a citit o odă de bună-venire adresată „Altețelor Lor Regale principelui Ferdinand și principesei Maria a României”; iar în ședința publică dela 5 Februarie dl. N. Quintescu a citit „omagiul artelor, scenă lirică după Schiller, adaptată principesei Maria a României cu ocaziunea căsătoriei și venirii în țară a Alteței Sale Regale”.

Publicațiunile Academiei.

În cursul anului s'au făcut următoarele publicațiuni:

1. Din anele Academiei s'au tipărit:

a) Tomul XIV, cuprindând partea administrativă și debaterile din anul 1891—92;

b) Tomul XII — Memoriile secțiunii literare s'au terminat prin memoriul P. S. episcop Ghenadie al Rîmniceului despre „Două manuscrise românești din secolul XVII”.

c) Tomul XII — Memoriile secțiunii istorice s'au încheiată prin terminarea tipăririi număróselor documente anecstate la „Memoriulă asupra períodei din istoria româniloră dela 1774—1786“ de dlă V. A. Urechiă. Pentru mai ușoră întrebunțare a bogatului materială de documente istorice cuprinse și anecstate la acestă memoriă, s'au făcută și tiparită la finele volumului ună índice cronologică completă ală tuturoră documenteloră.

d) În tomulă XIV — Memoriile secțiunii literare s'au tipărită memoriulă dlui T. D. Speranția despre fabulă și ală dlui B. P. Hașdeu despre genealogia popóreloră balcanice. Acestă volumă se va încheia cu discursulă de recepțiune ală dlui I. Vulcanu despre fabulistulă Dimitrie Țichindeală, discursă cetită în sesiunea trecută și ală cărui manuscrisă se află încă la autoră pentru revisiune și completare.

2. Nascerea și înmormântarea la români de dlă S. Fl. Marianu a întrunită în sesiunea trecută voturile d-vóstre pentru acordarea premiului Eliade-Rădulescu, la ală cărui concursă s'a prezentată. Decisiunea luată de Academie în sesiunea din 1891, ca membrii ei să nu mai pótă presenta lucrările loră la nici ună concursă, a împedecată a se da dlui Marianu valórea premiului, care se acordase lucrărei sale înainte de a se cunósce numele autorului. În vederea însemnătății lucrării și după hotărîrea Academiei acestă scriere a fostă tipărită, după cererea autorului, în dóue volume deosebite: „Nascerea la români“ și „Înmormântarea la români“.

3. Din istoria lui Herodotă, în traducerea premiată a dlui D. I. Ghica, s'au mai tipărită cólele 20—23, ajungëndă până la capă 193 din Cartea I.

4. Din colecțiunea discursuriloră rostite de M. S. regele în cursulă întâiloră 25 ani de domnie (1866—1891), conformă decisiunei luate în sesiunea din 1890, s'au tipărită până acum 10 cóle. Lucrarea va continua, și sperămă să fiă terminată în anulă viitoră.

5. Aă rămasă a se tipări în anulă viitoriū :

a) Ţeranulă română de dlă Gr. G. Tocilescu, lucrare premiată la 1882.

b) Catalogulă monumenteloră epigrafice și sculpturale din Museulă națională de anticități, de dlă Gr. G. Tocilescu.

c) Flora Dobrogei, de dlă Dr. D. Brândză, lucrare premiată la 1887.

d) Tomulă II din Psaltirea publicată românescă la 1577 de Diaconulă Coresi, din care colegulă nostru dlă B. P. Hașdeu, însărcinată cu această edițiune, a tipărită primele 4 côle.

6. Din *Etymologicum magnum Romaniae* colegulă nostru dlă B. P. Hașdeu a încheiată tomulă II, terminândă literele A și Ă. A începută apoi tomulă III, din care făscióra I, cuprinđendă litera B., până la cuvântulă Ban inclusiv, este terminată și Vi se va presenta chiară în cursulă acestei sesiuni.

7. Dlă colegă V. A. Urechă a continuat la tipografia statulă tipărirea scrierei sale Istoria culturăi naționale. Istoria scóleloră dela 1800—1864, scriere căreia Academia i-a acordată în anulă 1890 premiulă Eliade-Rădulescu. Dnulă Urechă a prezentată tomulă II. ală acestei publicațiunii, cuprinđendă anii 1838—1848.

8. Daruri și schimbă de publicațiunii. — Pentru îndestularea cereriloră primite s'aă decisă a se dărui în parte seú în totală publicațiunile Academiei următóreloră instituțiunii române de lectură :

Seminariulă istorico-epigrafic dela facultatea de litere din Bucuresci.

Scólei centrale de fete din Bucuresci.

Societăței de lectură a institutului teologică din Arad.

Reuniunei învățătorilor români dela Timișóra.

Reuniunei învățătoriloră români gr. cat. dela Sibiiă.

Noue relațiuni de schimbul publicațiunilor s'au stabilită cu următoarele instituțiuni științifice străine :

Institutū Naționalū Genevois, Genève.

Société archéologique Orléanaise, Orléans.

Société française d'archéologie, Paris.

Scóla superióră, în Sofia.

Publicațiunile Hurmuzaki și cercetări istorice.

Marea publicațiune istorică, care se face sub auspiciile Academiei și sub numele nemuritoriului Eudocsiū Hurmuzaki, a continuatū și în anulū trecutū a se desvolta atâtū prin tipărirea unorū volume nouē, cât și prin procurare de documente istorice de prin diferite archive.

1. S'a începutū tipărirea tomului II, partea 4, formatū de documente din anii 1531—1575, adunate din diferite publicațiuni străine de dlū Nic. Densușanu. S'au tipăritū până acum din acestū volumū 20 cóle cu 87 documente.

2. Volumulū VIII, care este formatū din documente din archivele dela Veneția și din alte archive străine, precum și din colecțiunile Academiei de documente originale, începușe a se tipări înainteșe sesiunei trecute. Tipărirea s'au continuatū sub îngrijirea dlui Ioanū Slavicī și s'au tipăritū cólele 8—16. Acestū volumū este aprópe de a fi terminatū și cuprinde până acum 690 documente din anii 1376—1640. Unū indice alfabeticū alū materiilorū va termina volumulū, care va fi continuatū de alū IX-lea formatū din documente de aceeași proveniență, dar cronologicesce posterióre.

3. Documentele procurate din archivele și bibliotecele polone vorū forma volumele I și II din suplementulū II la colecțiunea Hurmuzaki. Din aceste documente privitoare la relațiunile țerilorū române cu Polonia s'au tipăritū, sub îngrijirea dlui Ioanū Bogdanū, întregū volumulū I de 82 cóle cu 347 documente din anii 1510—1600. Documentele scrise în limba polonă suntū tipărite în tecstū originalū cu traducere franceză.

Acestă volumă, fiindă cu totul terminată, vi se va presenta chiară în cursul sesiunei actuale.

4. Volumul IV al suplentului I a fostă formată din documente din întâia jumătate a secolului XIX, procurate și coordonate de dlă D. C. Sturdza-Scheianu și de mine. Amă procurată o nouă serie de documente din epoca 1821—1848 și de aceeași natură, destulă de numărósă pentru a forma ună întregă volumă. S'a dispus decă copiarea și tipărirea acestoră documente, cară voră forma volumulă V ală suplimentului I. Tipărirea s'a începută în luna curentă Februarie.

5. În anulă trecută s'a continuată lucrarea, care se face de câți-va ană la Constantinopolă pentru a procura copii de documente istorice din arhivele patriarchiei și ale altoră instituțiunii ortodoxe grece din Turcia.

Documentele, cară se procură prin aceste cercetări, voră forma ună forțe bogată materială istorică de celă mai mare preță pentru cunoșcerea relațiunilor seculare ale țerilor române cu instituțiunile bisericele ortodoxe din Turcia.

6. Cercetările începute în anulă 1891—92 în arhivele dela Sibiiă de cătră dlă archivară Fr. Zimmermann aă fostă continuate în anulă trecută 1892—93 și ni s'au trimisă în cursulă anulă 300 documente copiate și colațiionate. Lucrarea continuă, și documentele în acestă modă procurate voră arunca forțe multă lumină asupra relațiunilor țerilor române cu vechiulă principată vecin al Transilvaniei și în specială cu bogatele și puternicele orașe săsescă Sibiiulă și Brașovulă de lângă granițele țerei năstre.

7. Din fragmentele istorice a rămasă a se tipări volumulă VI în limba germană, care este a se forma din note separate și diferite extracte de documente, făcute de răposatulă E. Hurmuzaki.

Se va traduce românesce și se va tipări în anulă viitoriu de dlă Ioană Slavică tomulă II, conformă dispozițiuniloră luate în anii trecuți.

8. Starea actuală a publicațiunii „ Documente privitoare
la istoria Românilor ” este următoarea:

	Volumulă	Anii	Cóle tipărite	Documente	Adunate de Hurmuzachi	Adause de Academie
	I. p. 1.	1199—1345	92	553	—	553
	I. p. 2.	1346—1450	117	691	—	691
	II. p. 1.	1451—1575	105	722	722	—
	II. p. 2.	1451—1510	85	517	—	517
	II. p. 3.	1510—1530	93	462	—	462
	II. p. 4.	1531—1575	20	87	—	87 (sub presă)
	III. p. 1.	1576—1599	79	443	341	102
	III. p. 2.	1576—1600	76	563	—	563
	IV. p. 1.	1600—1649	93	629	629	—
	IV. p. 2.	1576—1650	91	732	—	732
	V. p. 1.	1650—1699	72	362	362	—
	V. p. 2.	1650—1699	54	475	—	475
	VI.	1700—1750	90	355	355	—
	VII.	1750—1818	76	308	308	—
	VIII.	1376—1650	61	690	—	690 (sub presă)
Suplem. I.—I.		1518—1780	135	1414	—	1414
	II.	1781—1814	101	988	—	988
	III.	1709—1812	77	203	—	203
	IV.	1802—1849	78	415	—	415
	V.	1821—1848	4	10	—	10 (sub presă)
Suplem. II.—I.		1510—1600	82	347	—	347
	Volume 21		1.681	10.966	2.717	8.249

CEVA DESPRE POETULŢI POPORALŢI IOANŢI BARACŢI ŞI DESPRE SCRIERILE LUI.

(Urmare şi fine).

Acest manuscris este celŢi următoriu :

Mórtea PolicseniŢi RadacŢi,

*o domniŢa născută de baron Radac în Ţera ArdeŢului,
intēmplată în anulŢi 1793, în stichuri alcătuită de IoanŢi
BaracŢi, translatorŢi magistr. din BraşovŢi,*

I.

Mai înschimbă'Ţi glasulŢi, Musă!
Şi'Ţi direge córdă ta,
Ca cu o forte simŢire
O patimă preste fire
Se mă 'nveŢe a cântă;
A cântă, cântă cu jale,
Ca se se misce din vale
Tóte petricelele,
Şi acela-şi glasŢi de musă
Până la ceriu se s'auŢă,
Sē simŢă şi stelele,
Cum cântam odinióră
Cu plângere din vióră
Pre Piram-Tisbe din véc,
Ce şi-au jertfít dragostile
Şi şi-au junghiatŢi inimile
Murind făr' de nici un léc,
Căci nu i-au lăsat părinŢii
Întru dragostea credinŢii
A trăi, ci i-au închisŢi.
Aşa ei cu a lorŢi brânca
UnulŢi pentru altulŢi încă
Cu sabia s'auŢi ucisŢi.

II.

S'auŢi mai jertfít o mirésă,
A lui Achile alésă,
Polixena lui PriamŢi,
Thisbe încă logodită,
De mitutică iubită,

În sabia lui Piram;
Ear aici-cu mare veste
Altă Polixenă este,
O născută de baron;
S'auŢi jertfítŢi, fiindŢi silită
La nunta nepotrivită
De cătră alŢi seŢi patronŢi.
Şi unde avuse cale
Dela dragostile sale
De totŢi decă o-auŢi opritŢi,
Şi-a făcutŢi mai bine mórte
De cât la sin seŢi nu porŢe
Pentru cine au murit.

III.

(La anul 1803.)

Şi-au gătit acum cu jale
PolicseniŢi lungă cale
Cătră vecinicul mormēnt,
Care gură largă i cască
ÎnghiŢind'o s'o primésă
A putrezí în pământ.
Vērsatu-şi-au scumpul sânge,
După care lumea plânge,
VeaculŢi de curēndŢi trecutŢi.
Ei acum, de nouŢi ve 'nchină
Acéstă de lacrimŢi plină
Junghiere, ce şi-auŢi făcutŢi.
Sabia cea otrăvită
Şi mâna nenorocită,
Ce pe sine s'auŢi junghiatŢi.

Pe o tinără feciără
N'au cruțat'o se nu móră
Ci lumea o aũ priveghiatũ.

IV.

Mórtea pre toți fi culege,
Pe cei frumoși îi alege,
Pre cei aleși și mai mari
Cu sabia fi cosesce
Și sângerati îi trântesce
În pământũ pre cei mai tari.
Nu-î destulũ că de odată
Și al Policsenii tată
Sângele și l'aũ versatũ,
Ci fiiã sa cea frumoasă
Încã ca o nemilósã
Viața nu și-aũ cruțatũ
Și cu mâna înghețatã
În mormentũ nou s'au băgat,
Totũ pământului s'au dat.
Așa pierc cruda flóre,
Când boboculũ din piciorc
Foile și-aũ lepădatũ,
Lasatã fiindũ afarã
Dupã vremea de cu varã,
Nóptea de tómnã la frigũ,
Carea până diminęta
Și-au degerat tótã fața,
S'aũ sbârcitũ ca un covrigũ.

V.

Oh! frumoasă coconiță
De neamũ și de mare viță,
Bucuria neamului!
Ți-aũ trasũ mórtea de pe tine
Podóba, și nu e bine
Nice Dumneșeului,
Așa mórte, lumea bunã!
Cã nu-î aici împreunã
Mórtea subt nici un propus;
Cã n'au venitũ nepoftitã,
Ci ca desnãdãjdutã

Numãi însași s'a repus.
Cã mórtea se depãrtase
Și la rësboiũ apucase
Și 'napoi o aũ chematũ,
Ca o desnãdãjdutã
Și de tatãl seu lipsitã
Însași așa aũ urmat.
Aũ iubitũ; însc cu cine
Se incredințase bine,
Nu i s'aũ îngãduitũ;
Ci drumulũ și înãlțarea
I-au pricinuitũ stricarea
Și așa s'au zãtignit.

VI.

Aũ iubitũ atãtũ greșitã,
Aũ fostũ acea pedepsitã,
Însã același pccat;
Și în pãmentũ nu mai plãnge
Unde însași s'au băgat,
Opritã fiindũ, cu sine
Se nu-și pótã face bine,
Dupã cumũ arũ fi voitũ,
Ne avendũ ce sc se facã
Inima și o înnecatũ,
Și așa s'aũ indoitũ
Inima sc-și împileze,
Inima sc nu-î cuteze
Nici a se bate mãcar,
Ca ceasorniculũ legatũ
Fãrã simțiri ca se batã
Și fãrã nici un habarũ;
Trupulũ numai ca masina
Sc se misce, earã splina
Și inima nici de cãtũ,
Ci se tacã și s'asculte
Sfaturile cele multe
Care i se punũ în gãtũ.

VII.

Cãci numai omulũ iubesc
Și numai susũ se gãndesc

Nu la neamū mare, bogatū,
 Ci numai la vrednicie
 Caută cu vrășmașie
 Și dice că e păcatū.
 Din așa pricinī cu sôrte
 Dacă și-au făcutū ea môrte,
 Păcatul alū lui era?
 Môrte seū cāsătorie,
 Apoi care va se fie
 De a se mai bucura?
 Că dintru acéstă bôlă
 Nicī unū doftorū nu mai scôlă
 Acestū feliū de-amoresatū;
 Ci inima cea oprită
 Cade desnădăjduită
 Din păcatū într'altū păcatū.
 Așa a umblatū sërmana
 Polixena și dușmana
 Cea rea a vieții ei,
 Ne avëndū altă putere
 Nicī cuvênt de mângăere
 Nu scia nimenea ce-i.

VIII.

Așa lipsita de milă
 Și ca se scape de silă
 La cāsătorie sa,
 S'aū făcutū singură fôrte
 O pildă cu reauă sôrte,
 Sângele a și-l vërșă,
 Frumôsă-i nașterea bună
 Și cu mintea dimpreună
 Cândū se află la unū locū;
 Că lipsesce fudulia
 Și iubesce vrednicia
 Și-apoi e și cu noroc;
 Virtutea e laudată
 Și în haine próste dată,
 Și păcatul osândit
 Urît și în haine scumpe,
 Unde virtutea se rumpe

De mândrul cel prăpădit.
 Policsena fu oprită
 De unde era iubită,
 Și slobodă nu era
 Ca și ea se își iubescă
 Dragostea sa cea firescă,
 Ci sila își văiera.

* * *

IX.

Dómne, tu ai zidit omul,
 Dar nu numai ca pre pomul,
 Ci și inimă i-ai dat,
 În carea sădiși simțire,
 Mișcare, focū și pornire;
 Trupulū cu ele legatū
 Ca medulările tôte
 Cu mișcarea se le porțe,
 Care de nu s'ar mișca
 Ar fi ca o împuțită
 Mocirlă nesocotită,
 Căci nimic nu s'ar mișca
 De n'ar sufla vânturile
 Spre tôte pămênturile
 De rău érá s'ar strica.
 Ear când s'ar umfla pré tare
 Cu furtuna cea mai mare
 Casele le-ar ridica:
 Așa când s'ar nasce omul
 Fără simțire ca pomulū
 Și fără mișcare 'n el,
 Ar fi numai o mănușă
 De carne, ca o păpușă
 Mișcătore puțintel.

X.

Însé cândū aceste tôte
 Simțiri și mișcări cu glóte
 Pre omulū îl biruesc,
 Apoi se sêlbătăcesce
 Omulū și dobitocesce,
 Mințile i se slăbesc

Ear Dumneșeu ziditoriulă
 Li-a rënduită puitoriulă
 Tuturoră mișcăriloră,
 Ea se le povățuescă
 Bine, se nu se smintescă
 Cu patima stăriloră.
 Cândă tôte înțelepșesce
 Și cu inima firesce
 Frumosă le-aă orënduită,
 Le-aă ridicată sus o minte
 În scannă mai înainte
 Dela capă ocărmuită,
 Ear mai de desuptă e pusă
 Inima a fi supusa
 Legilor celor firesci.
 Minteă se povățuescă,
 Faptele bune să creșcă
 Întru cele omenesci.

XI.

Și aă ăisă; omule! étă
 Îți daă ție deodată
 Putere se stăpănesci;
 Însă între rău și bine
 Îți daă, precum se cuvine;
 Ca se le deosebesci,
 Îți daă minte și simțire
 În inimă după fire
 Cu alte multe mișcări;
 Dar îți daă și voia tătă;
 Ca tôte se și se pôtă,
 Voie slobodă cu scări,
 De veș urma tu sub sóre
 Inimiă ceș poftitóre,
 Puțin vei fi fericit,
 Și la urmă rău veș plânge
 Cândă faptele te voră stringe
 La jalniculă tēu sfērșitū.
 Ear de veș urma cu minte,
 Veș fi celă maș dinainte,
 Plata a și o lua

După mórte încă-ți vine
 Fericirea după tine
 Și plata și se va da.

XII.

Așă Dumneșeu din gură
 Cu acéstă legătură
 Ni-aă dăruită chipul seū,
 Ca se ne ținemă de lege,
 Se ne silimă a alege
 Binele de cătră rēu.
 Însă omulă nu-lă alege,
 Ci se lapedă de lege,
 Cum se cade neurmând,
 Voia slobodă cea dată
 Din ceriū, rău fiind urmată,
 Că de necasă atērnândū,
 Mișcarea inimiă sale
 Întorcēndu-se spre jale
 Cătră rău s'aă abătutū,
 Și pentru réua mișcare
 Chipulă Domnului celă mare
 Eată că și l'aă perdutū,
 Că dacă trupulă va face
 Lege, numai cum fi place
 După pofta inimiă,
 Totū omulă atunci remâne
 Zvārtăcatū fără de frēne,
 Ca unū rodū al patimiă,

XIII.

Și trăindū preste măsură,
 La mâncări și beutură
 Și cu alte lăcomiă,
 Cu tótă desmerdăciunea
 Și-aă câștigatū stricăciunea
 Cu mórte sute și miă,
 Numai unū cēsū ia-ți aminte
 Cercetěză-ți a ta minte
 Și îndată veș vedea,
 Că n'aă nici o rēnduelă
 Ci trăescū totū în greșelă

Ómenii și voru cădea ;
 Că unul se umflă fórte
 Și fudulia se-și porțe
 Nasul înălțându-se,
 Altul ear cu dragostile
 Se frânge cu patimile
 De totu vesteđindu-se.
 Unul de arțagă, mânie,
 De venină cu sumeție
 Se róde la inimă ;
 Altul pisma ilu omórá,
 Nicí mai socotindú că dórá
 Ar fi réua patimă.

XIV

Ca vermele, care strică
 Trandafirul, ce-și ridică
 Bobocul celú crudișor,
 Ca se nu mai înfloréscă
 Nice se mai miroséscă
 Ci se piérá 'ncetișorú,
 Așa-ți róde inimile
 Stăpâniți de patimile,
 Cărora s'au aplecatú ;
 Cu patima necredinții
 Și fără stavila minții,
 In clește le-au apucatú.
 Aici scumpul adunându-și
 Pré lada cu baní șeđendu-și
 Și fiulú și-lú otrăvia.
 Și căci n'au mâncatú, seí stréngă
 Bine celú ce va se-i stingă
 Și nimicú nu mai avea.
 La căsătorie íneă
 Ia ce se veđi fire adéncă
 Ceí mai mulți necugetándú,
 Că mai multă vază are
 O nevrednicie, care
 Cătră bine n'are gând,
 Mai mulți alegú fără minte
 Cele slabe 's mai nainte

De câtú lucrul celú mai bună
 Și tóte faptele bune
 Totú mai ínapoi le pune
 Omulú mintosú și nebunú.

XV.

Că mai multă cinste are
 Pelea rea cu fala mare
 De cât omulú vértuosú,
 Ne socotindú cu íntreagă
 Priceperea se alégă
 Fénulú celú bună din rogoz.
 Fiiulú celú curvariú avédu-și
 Haine mândre și punédu-și
 Moda ca un împératú,
 Íși căștigă multă vază
 Din ferestri ca se-l vadă,
 Ochiulú celú aseménatú.
 Mai multú decât acelú cu plugul
 Saú ce-și pórtă meșteșugulú
 Tótă ziua ostenindú,
 Și casa-și chivernisece,
 Cu drépta muncă tráesce
 Prihanele ocolind.
 Ear un mire și de n'are
 Vrednicie după stare
 Fudulitú nicí câtú unú macú ;
 Destulú că-i arde făclie
 Pre masă cu fudulie
 Și pompele-sú, cari îi placú.

XVI.

Apoi câte o mirésă
 Decátú a ținea a casă,
 Mai multú scie de mândrii,
 După ce așa se n'vață.
 Numai așa se resfață
 După alte jucării.
 Și miresele mai tóte,
 Se uită care cum póte
 Asupra mirelui seú,
 Ca Iuda cu dóuă fețe

Număi ea să se refete
 Cu el ca și c'ună ținău;
 Inse fiindu că parinții
 Și-au dată mâna socotinții,
 Cu familia lucrând,
 Logodiți sunt, ce se facă?
 Nu potū strica, ca se trecă
 Patima lorū după gând.
 Pre doi dușmanī la olaltă
 Au împreunatū, și saltă
 După ce i-au cununatū.

XVII.

Ca cănele cu pisica
 Ear ei nesciindū nimica,
 Vor face casă și patū;
 De acolo se urmază,
 De nu voescū ca să-și creză
 Unulū altuia trăind.
 Ear bărbatulū cât muncesce,
 Diua, nóptea se trudesce,
 Casa el chivernisindū,
 Și totū plinū de datorie
 Este, căci a lui soție
 La orașū s'au răsăfatū,
 Conturile grămădindu-ī
 Modiile premenindu-ī,
 După cum s'au învățatū,
 Caféua și ciocolada,
 Golind bărbatulū lada,
 Prea lesne l'au sērăcitū,
 Ne avēndū nici o pēstrare
 Până s'au făcutū că n'are
 Totū în zadarū au muncitū.
 Aceștia suntū părinții.
 Ce le strepezescū și dinții
 De prunciī ce vorū avea.

XVIII.

Moisi de dēnșii grăesce
 Unde Domnulū poruncesce,

Ce pedeapsă să le dea,
 Întru a dóua poruncă
 Acestū cuvēnt le aruncă
 Părinților ticăloși:
 Că în fii se rēsplătesce
 Pēcatulū lorū, ce vorbesce
 Scriptura de pēcătoși;
 Óre putređindū tulpina,
 De unde ese pricina,
 Ramurile cum vorū sta?
 Așa trăindū, în pēcate
 Părinții și 'n sănătate,
 Fiii ce vor mai gusta?
 Căprunci buni ei nu vor cresce,
 Și cresce-ī-vorū creștinesce,
 Cândū buni nu suntū chiarū nici ei?
 Ci trăescū totū în mănē,
 Gélceava și dușmānie,
 Ca doi hărăiți căței.

XIX.

Acesta nu-i traiu, ci mórte
 A iadulū mare sórte,
 Fără tignă, fără gustū,
 Poama rea și pădurētă,
 Amară fără dulcētă,
 Poama seacă, fără mustū;
 Dar omulū atunci trăiesce
 Și voe bună-și găsesce,
 Cândū trăiesce mulțemitū;
 Ear unde nu e dulcētă,
 Mai rea e acea viētă
 Decât de a fi moritū;
 Acea plantă nu trăiesce,
 Ci numai cātū înfioresce
 Pre din afară și ea,
 Ear pre din lăuntru are
 O putrejune prea mare,
 Ce nu se póte vedea.

* * *

XX.

Luați, părinți, pildă mare
 Dela așa întemplantare
 A căsătoriților!
 Nu cercați pre din afară
 Chipul sub larfă în cêră
 Al neprocopsiților!
 Nu vă gândăliți de față
 Acoperită cu cêță,
 Ci de minte s'ascultați;
 Ci unde virtutea crește,
 Vredniția strălucesce,
 Acolo se ascultați.
 Dumneđeū v'a dat în samă
 Oamenī, și pre voi ve chiamă
 A le fi învățători,
 Și așa sê-i creșteți dară
 Se nu fiă de ocară
 Din voi povățuitori;
 Și dacă v'au dat putere,
 Nu dați cu nemângăere
 A se înderetnici,
 Ci prunciī vostri se crească
 În frica dumneđească
 Sê se potă ferici.

XXI.

Inima bună plătesce
 Mai mult, cum se socotesce,
 De câtū mii de bogății,
 Și creșterea bună este
 Capitalū cu mare veste
 Preste mii de avuții.
 Dândū acêsta cu silință
 Pruncilorū, voi în credință
 Veți avea plată de susū;
 Și ei vorū avea 'mpreună
 Fericirea cea mai bună
 Cu norocū mare, nespūs.
 Ear cândū la căsătorie
 Vorū ajunge, ce se fie

Sfatulū cel mai înțelept?
 Nu le porunciți cu silă,
 Orbește, fără de milă,
 Ci faceți ce e dreptū.
 Că este comoră mare
 O căsătorie, care
 Bine s'au orênduit.
 O păreche potrivită
 Cu dragostea fericită,
 În carea s'au întocmit.

* * *

XXII.

Cei ce se iubescū de sine,
 În locū strimt încă prea bine
 Și se fórte mulțemescū;
 O căscioră li se pare
 Că aū o polată mare,
 Și nimica nu cârtescū.
 Aibă și bucate: zară,
 Mamăligă séu păpară,
 Că sê satură voioși;
 Dintr'un ou se 'ndestuléză,
 Unulū altuia se cređă
 Se mulțemescū sănătoși.
 Ear unde dragoste nu e
 Dulceața li sê incuiă,
 Bucuria s'au rēcit,
 Strimtă le este polata,
 Nimicū nu le este tata,
 Că de totū s'au sêrăcitū.
 Tótă lumea nu-ī încape
 Și n'are unde se scape
 Unū de altulū fugindū,
 Tóte le suntū veninate,
 Ori-ce feliū de dulci bucate
 Numai gustulū necăjindū.

XXIII.

De sciți voi, părinți cu fire
 Pre acêstă fericire,
 Ce alta mai așteptați?

Și fiiloră sê le fie
 Spre vecinică bucurie,
 Pentru ce sê nu li-o dați?
 Seau de cum-va n'aveți parte,
 Ci sunteți lipsiți de carte,
 De căsătoritū norocū,
 Luați pildă de pre sine
 Și dați fiilorū mai bine,
 Sê nu dea și ei în focū;
 Dați acêstă fericire
 Fiilorū spre norocire
 Ca se nu ve mai căiți.
 Fiți spre dênșū cu blândețe,
 Atuncī ca se se învețe
 Cum se fie fericiți;
 Și veți avea bucurie
 Și la mórte sê vê fie
 Mângăere cu folosū;
 Ear apoi la judecată
 Eșiți cu fața curată
 Înaintea lui Christosū.

XXIV.

Veți dice cu îndrăsneală
 Și cu sfântă rëndueală:
 „Eată Dómne ce mi-ai dat!
 Eată eu și la olaltă
 Cu prunciī meī, care saltă
 Noi bine te-am cuvêntat!”

* * *

Învêțați și voi băiete,
 Luați pildă și voi fete,
 Inima nu vê lipiți,
 Ca nu cumva preste fire
 Întru desnădăjduire
 De bine se ve lipsiți.
 Se ocoliți scandelele
 Se ve păziți candelule,

Untū de lemnū îndestulat
 Se aveți, se nu se stingă
 Mîntea sê nu vi se 'nfrângă,
 Nicī cugetulū celū curatū;
 Fiți cu mîntea înțelêptă
 Păziți-vê buna faptă,
 Lucrul casei sê-lū iubiți.
 Ca la vremea sa cu tôte
 Voi cele mai lăudate
 Găzdoie bune sê fiți;
 Și puneți așa șilîntă
 Ca cu deplină credință
 Deacă vê veți mărîta,
 Se fiți soțiī credinciose
 Și maice bune doiōse,
 Cum Dumneđeū vê va, da.

* * *

Ear voi, care cu pricină
 Sunteți întru acêstă vină,
 Pre voi nu ve judecū eū,
 Ci căci cu—acest feliū de sôrte
 V'ați făcutū înșivê mórte,
 Mă dóre sufletulū meū.
 Și tu Policseno! încă
 Ce țerîna te mănâncă,
 Domnulū se te judece;
 Și se te ierte pre tine,
 Deacă n'ai muritū mai bine
 Cândū ai fostū în scutece;
 Și dicū, totū omulū se dică
 Cu cutremurū și cu frică:
 Dómne! pretutindenea
 Ce în slavă ești slăvitū,
 Întru astfeliū de ispită
 Nu duce pre nimenea.

Amin.

Postscriptum.

Cum am ajunsă acestă manuscriptă ală lui Ioană Baracă dela Braşovă la noi în Bănată, nu amă aflată. Presupună însă, că au fostă trimisă reposatului d. Alecsandru Gavra, profesoră preparandială în Aradă spre publicare. I. Baracă, încât sciă eu, au trimesă şi alte mai multe opere manuscrise dlui A. Gavra spre publicare; însă A. Gavra nu le-a publicată, câtă sciă eă. Dar nici nu a pretinsă manuscrisele înapoi. Dlu A. Gavra multe manuscrise, ce amă posesă dela unii şi dela alţii, le-amă dată se le decopieze elevii săi. Astfeliă de copie apoi s'amă fostă făcută şi de ună elevă ală seă din Bănată, posibilă că pentru sine în interesulă propriu, şi așa re-întorcându-se dela Aradă în Bănată la Lecusigi, de unde era, amă adusă şi copia. Ear după mórtea sa veduva dên-sului amă începută din cauza sërăciei a vinde din biblioteca sociului seă răposată cărţi, la unii şi alţii. Astfeliă în véra anului 1892 amă cumpérată şi eă unele, între care şi manuscriptulă de faţă.

Manuscrisurile depuse spre tipărire la dlă A. Gavra după reposarea sa unde se voră afla astăzi, nu se scie pozitivă.

Astfeliă se prepădescă la noi români multe monumente literare, că nu se interesăză aprópe nime de ele!

După ce amă fostă trămisă spre publicare notiţele biografice asupra lui Ioană Baracă, mi-au venită la cunoscintă suplementară şi alte date privitoare la dên-sulă şi scrierile lui.

Pe la 1801 Ioană Barac a tipărită scrierea sa „Arghir şi Elena“ sub titlulă: „Istorie despre Arghiră cel frumosă şi despre Elena cea frumósă şi pustiită Crăiasă“. Adecă: O închipuire, sub care se înţelege luarea ţerei Ardealului prin Traiană Cesarulă Romei. Cu slobozenia celoră mai mari. Sibiiă în tipografia lui Petru Bartă 1801. Prin urmare prima

operă a lui Ioană Barac a apărut nu la a. 1800, precum se credea greșit, ci la anul 1801. Exemplarū completū, bine conservatū, cine arū voi și 'lū pōte procurā. De ore-ce între acestū exemplarū, editio princeps, și între posteriorele edițiuni (1863) se află numērose deosebiri, afiu de lipsă a reproduce precuvēntarea spre deslegare și a altorū date positive, și anume: „Înainte Cuvēntare. Multī cetescū Istoria lui Arghirū cea în limba ungurēscă scrisă, fără de a socoti altceva lucru într'ēnsa decât o prōsta poveste, însă altă mai adēncă înțelegere se tâlcuesce supt acēsta poveste. În vremea de demultū stăpānia Ardealulū un neamū puternicū anume: Daciī. Aceștia aveau în veaculū alū doilea unū craiū anume: Decevalū, care rēsbindū pre Domițianū Cesariulū Romei, l'a silitū, ca Romāniī cei puternici se plătēscă Dacilorū „Dajde“ pre totū anulū. S'a schimbatū noroculū în țilele-lui Traianū Cesariulū Romei, care în *due* rēnduri venindū asupra Ardealulū, în urmă l'a luatū și laū supusū puterei Romanilorū. Acesta este înțelesulū lucrulū: Însē mai adaugă și acēsta, cumcă vieața lui Traianū întru acestū prilej era în mare primejdie; pentru că la marginea țerei Mesiei (acum Bulgaria și Servia) îl caută nisce asasinī (adecă ucigătoriī intru ascuns), ca sē-lū pērdă pre elū, pre cariī aflāndu-i i-a omorītū.

Întru acēstă poveste se înțelege sub Arghirū Traianū, eară sub feciōra pustitā cea cu pērulū de aurū se înțelege Ardealulū, pentru băile lui cele de aurū, care de multū au fostū vestite.

Numai în alū doilea rēndū pōte Arghirū, ca și Traianū Ardealulū, sē-și dobēndēscă pre Elena, care cu mōrte pedepsece pre sluga sa, care l'a împiedecatū, ca și Traianū pre împiedecătoriī sēi. —

Ioană Popoviciū Băracū, Dasc. Norm. Neunitū, în Avrig. Celalaltū text în 4 părți cuprinde 104 pagini, formatū 12 micū.

Textulă acesta princeps colationându-l la începută pag. 1—2 cu altă textă dela 1863, difere. Aşa în ed. I-a se începe Istoria lui Arghiră așa :

Te visaiă mişcând din buză,	A lui Arghiră pribegire,
O prea drăgălaşă Musă!	Fiu ală celui cu vestire
Verşi glasă űngerescă din gură,	Craiă Acleton la numire.
Care inimile fură,	Cel mai mică născută, se scie,
Fură şi le amăgesce	Precum la Cronică scrie,
După ce le îndulcesce.	Cu pustiita Crăiasă,
Te rogă ce eşti mângăiosă	Elena faţă frumósă,
Firiloră celoră doióse	A lui iubită soţie
Dintr'acea dulce putere	Şi logodnică târdie.
Pică-mă puţintica miere,	Maică sa era alésă
Se potă cânta cu simţire	Medena, blândă crăiasă.

Ear în ediţiunea dela anulă 1863 acestă textă e stră-formată așa :

„Te visaiă mişcând din buză	Fiiulă celă mai mică se scie
O prea drăgălaşă Muză!	(În cronica firii scrie,)
Verşi glasă űngerescă din gură,	A lui Acletonă anume,
Care inimile fură,	Craiulă cel bogată din lume.
Fură şi le amăgesce	Că încă n'amă dată în cale
După ce le îndulcesce.	De numele Ţerei sale.
Te rogă, Muză mângăiosă!	Se dice dintru aflate
Carea cânti Cântări frumóse,	A fi avută o cetate
Pică-mă puţintică miere	Tare şi meşteugită
Din măestra ta putere,	Şi cu şanturi întărită
Să potă cânta cu simţire	Întru o ţeară fiastră
A lui Arghiră pribegire.	Din lumea cea mai măiastră
Arghiră a fostă Crăisorulă	Maicása blândă Crăiasă
Cel mai pedepsită cu dorulă,	Medena cea prea alésă“ etc.

Mai cunoscă o ediţiune cu litere latine a librăriei N. I. Ciurcu din Braşovă dela anulă 1887. Dlă Nicolae I. Ciurcu şi mai esagerată prescurtă Înainte-cuvéntarea şi sub-iscălesce pre I. Baracă ca Dască! Norm. în Braşovă, autorulă Istoriei lui Arghiră. Astfelă nu e mirare, că literaţii nostri suntă duşi în eróre.

Prin urmare eată unū documentū pozitivū, prin carele prea evidentū se documentéază însuși de I. Baracū, cumcă pe la anulū 1801 a edatū pe Arghirū *ca învățătorū în Avrigū*, și că a purtatū și elū nume familiarū „Popoviciū“. Se documentéază mai departe, că I. Baracū, ca învățătorū în Avrigū, încă este unulū din ucenicū și prietiniū lui Georgiū Lazarū.

Prin cărticica acésta s'a făcutū cunoscutū în lume și a trasū atențiunea superioară seī asupra sa; dreptū aceea câștigându-lū neuitatulū protopopū și directorū generalū alū scólelorū românesceī din Ardealū Radu Tempea, îlū căsătorī cu fiica sa, alū cărui nume însă repositatulū protopopū I. Baracū alū Brașovului nu-lū comunicase d-lui Densușanu în epistola sa dela 8/20 Octobre 1880. Ca căsătoritū s'au staveritū I. Baracū în Brașovū. Actulū cununiei póte s'arū afla în matriculele din Brașovū séu în matriculele parochiei, unde locuia Radu Tempea, tatălū miresei și mirésa pre acelu timpū.

Afară de cele comunicate de mine în Nr. 3. alū acestei prețuite foi mai adaugemū și descoperirile neobositóre ale Dluī Nicolae Densușanū, comunicate în Analele Academiei Române 1881. Seria 2 tomū II, sect. 1, pag. 222.

Anume D-sa ne spune, că cu ocasiunea cercetărilor sale în arhivele din Ungaria și Transilvania a aflatū în biblioteca particulară a repositatului D. Iosifū Băracū, fiulū lui Ioanū Băracū, încă următórele, și anume:

1. Bunătatea și înalta milostivire a craiului Chir și jalnica mórte a craiului Abradatū și a crăesei sale Pantea, poemă din a. 1837 8° pag. 21.

Acestū manuscrisulū l'amū pomenitū și eū sub Nr. 14.

2. Atala séu dragostea celorū duoi Indieni în pustiile Luzianeī, o tragedie 8° pag. 66.

Pomenitū sub nr. 11.

3. Vénătórea dela Matra, Casimirū și Leonora, poemă 4° pag. 49, pomenitū de mine la Nr. 18.

Patimile cele rarē și minunate ale unei Mademoazele cu numele Cartigam, care fusese fiica unui Pașă turcescū anume

Ibraimū dela Anadolū, și ea căduse în robia creștinilor când au bătut pre Turci, și i-au scosū din Ungaria, din Buda capitala țerei, unde locuise Pașa mulți ani, apoi fu botezată Cristina la Parisū și făcută grofiță; în stichuri alcătuite de I. B. translatorū magistratualū în Brașovū 26 Oct. 1846, formatū 4° 68 de foi.

Pomenitū de mine la Nr. 17.

5. Vrednica de iubire Europeană Constantină într'o adevărată, interesantă istorie de dragoste după vremea acēsta, închinată lunei cei galante și băgătoare de sēmă, spre desfătarea minții, în versuri alcătuită. Poemă în 22 părți 8° 482 pag.

Pomenitū de mine sub Nr. 24.

6. O poemă intitulată: „La miezulū noptii“, nepomenit de mine pană la Dlū Nicolae Densușanū.

7. Și în fine „Deucalionū și Pirha“ 8° pag. 47 pomenitū de mine după Aronū Densușanū, Istoria literaturēi, pag. 253 în pag. 78 nota I-ă.

8. După cum susține dlū A. Phiuppide în Istoria limbei și literaturēi române Iași 1888 pag. 192 Ioanū Baracū arū fi scrisū și pre: *Tilu - Buhă - Oglindă*.

Până în momentul de față atât mi-a succesū a descoperi despre neuitatul nostru I. Baracū și despre scrierile lui. Dee Dumneḃeu, ca viitoriul se dee și alte prețioșe descoperiri. „Baremū, atâta se recăștigămū, câtū am avutū și am perdutū“!

F. Milianū.

O SERBĂTORE DE BUCURIA.

Comitetulū Asociațiunei transilvane, plinū de bucuriă pentru alegerea Dlui *George Barișiu* de președinte alū Academiei române din Bucuresci, s'a prezentatū Lunī a două și de Pasci, în corpore la stimatulū seū președinte, spre a-i manifesta bucuria și chiarū mândria sa pentru onórea, ce s'a făcutū veneratului nesorū alū literațiilor români.

Dlă Vice-președinte, Archimandritul-Vicariu arhiepiscopescă Dr. *Ilarion Pușcariu*, a adresat preastimatului bărbat, ales la cea mai înaltă demnitate a unui literat român, cam următoarele cuvinte:

Ilustre Domnule!

La serbătorea sântelor Pasci în tôte bisericile se in-tonéză cântarea de învingere „Christosă a înviată“. Cu cuvintele: „Christosă a înviată“ se salută Românul la această serbătore mare. Aceste cuvinte de triumf însemneză nu numai Învierea din morți a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Christosă, dar totdeodată și strălucirea bucuriei, întemeerea iubirei între ómenī și aducerea la valóre a dreptății și a adevérului.

Biserica este în prima liniă chiămată a realiza aceste sublime idei, la care aspiréză astăzi toți ómenii de cultură. În servițiul acestor idei salutare pentru omenime, Ți-ai pusă Ilustre Domnule tótă activitatea mănósă din viétă. Te-ai străduită a aduce lumină, învêțatură și cultură — la poporul român; ai iubită și căutată pacea între frați; ai fostă pe partea dreptății și a adevérului. Pentru aceste merite și prin aceste virtuți înalte ai câștigată iubirea și stima poporului român.

Academia română din Bucuresci în considerarea meritelor neperitóre, ce Ți le-ai câștigată pentru literatură și sciință, Te a alesă de curénd de președinte al sêu. Prin actulă acesta de cea mai înaltă distincțiune, ce se póte face astăzi unui român de litere și de sciințe, Te a onorată după merită și prin acésta ne-a onorată și pre noi, carī Te stimămă și iubimă.

Membrii comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, al cărei președinte ești, satisfăcuti și plini de mândriă, pentru distincțiunea, ce o ai primită, cu bucuriă se presentă astăzi aici, pentru a Te felicita la acésta ocașiune, care coincide cu sântele serbători

ale Pasciloră, și a-Ți pofti din inimă curată, ca prevedința dumnezească să-Ți lungască firulă vieții încă mulți ani cu sănătate și putere, pentru a fi și mai departe far conducătoră pre terenulă sciinței și literaturăi naționale. Se trăiesci!

Cuvintele acestea însuflețite, însoțite de viile aclamațiună ale tuturoră celoră de față, au storsă lacrimi din ochii venerabilulă octogenară, carele în cuvinte căldurose a dată espresiune bucurăi și mulțemitei sale pentru înalta onóre, ce i s'a făcută, și cu însuflețire juvenilă a comunicată membriloră comitetulă mărețulă aventă, ce ia din ană în ană suprema noastră instituțiune literară și culturală.

Cuvintele D-Sale au fostă cam următoarele:

Preacuviose Domnule Archimandrită! Preaonorați domni colegi și iubiți frați! Ve mulțemescă din totă inima mea pentru acestă întimpinăre, cu care m'ați onorată cu totulă pe neașteptate, ca și la una alta ocasiune din anulă trecută. Ve rogă inșe, ca se ve convingeți, Domniloră Colegi, cumcă distincțiunea, ce mi s'a făcută mie de cătră ddnii colegi din Academia română, nici decum nu se pôte reduce numai la persóna mea, ci aceea are înțelesă și se împarte preste totă frumosulă numără ală bărbațiloră români din țerile aceștei monarchii căți cultivă sciințele, ear alătura cu aceștea limba și literatura noastră națională, întru care colegii mei academiciani voescă se întrețină o comuniune și solidaritate permanentă, întocma așa precum voesce Domnulă Dumneșeș, ca se fiă precum a fostă din veacuri. Numai așa să se înțelegă acea înaintare a mea la acelă scaună în acești ani ai vieții și în starea de acum a sănătății mele, căci pentru mine acelă scaună stă așa de susă, încătă cugetândă la elă mi se pare amețitoră. Bărbați ca ună *Ioană Ghica* și ca ună *Michailă Cogălniceanu* „tanquam viri in utraque Republica clari“ au ocupată atăți ani acelă scaună, eară de acești bărbați nici decum nu este lipsită națiunea română; colegii mei inșe au aflată cu cale, a concentra voturile

loră asupra unui bătrân din sinul asociațiunii noastre, și eu în acestă înțelesă le-am și mulțemită. Ve mulțemesă și D-Văstre cu aceeași candore sufletescă, și ve ceră dela Dumneșă sănătate și vieată îndelungată.

DELA ACADEMIA ROMÂNĂ.

Documentă prețiosă. Dlă profesoră semnarială de aici Dr. D. P. Barcianu a trămisă Academiei în copią ună prețiosă documentă, necunoscută până acum: *actulă unei donațiuni de Mihaiu Vitězului.* Acela este datatū din Alba-Iulia 2 Ianuariū 1600, scrisă în limba latină și subscrisă de mâna lui Mihaiū cu litere cirilice. Actulă e donatū de parochulă *Gavriulă Murășanū* din Jimborulă-mare bibliotecei seminariale din Sibiiū, și predatū la destinațiunea sa de nepotulă aceluia, clericulă Simeonū Popovici. Academia în ședința sa dela 25 Februariū (9 Martiu) a hotărîtă, a se cere originalulă spre fotografiare; ear în ședința publică dela 5/17 Martiū a. c., ținută sub presiulă M. S. Regelū, dlă secretarū generalū Dem. Sturdza presentă și acestă documentă de valoare.

În secțiunea istorică, dl V. A. Urechia a cetitū ună documentă relativă la reorganizarea unei flotile române pe Dunăre la anulă 1793. Documentulă acesta de mare însemnătate s'a decisă a se ceti în ședința solemnă, la carea va luă parte și regele, însoțitū de principele Ferdinandū, ceea-ce s'a și făcutū în ședința amințită mai susă. Totū în acestă solemnă ședința publică a cetitū și dlă *Grigorie G. Tocilescu* interesanta sa conferință despre provincia română Mesia înainte de Traianū.

În locurile vacante s'aū alesū: în secțiunea literară dd. D. C. Olănescu și Naumă; în secțiunea istorică dd. Al. D. Xenopolū și Ioanū Calinderū; în secțiunea științifică dlă Dr. V. Babeșū. Membrii corespondenți au fostă aleși dd. Al. Vlăhuță, Dr. Zevan Cosmovici, D. Negreană și L. Ștefănescu.

Premiulă de 5000 lei pentru cea mai bună lucrare literară din ultimii trei ani s'a conferitū Dluī *Dela-Vrancea* pentru novelele sale intitulatē „Parasiți”.

În ședințele sale ultime Academia a alesă președinte pentru periodulă presentă pre Dlă *Georgiū Barișii*, președinte Asociațiunei transilvane; ear vicepreședinți pre același periodū pre dd. V. A. Urechia, *Iacobū Negruzzi* și Dr. D. Brândză.

DIN CRONICA LUNARĂ.

Necrologe. La 27 Februariu (11 Martiu) a. c. a răposat în București dl *Gregoriu T. Brătianu*, zelosul și premeritatul președinte al Ligii culturale române, morțe subită, în urma unei apoplecii, în etate de 44 ani. Ceremoniile religioase s'au săvârșit Marți d. a. în biserica sf. Georgiu, unde au vorbit dd. *I. A. Urechia* în numele Ligii, *I. M. Dimitriu* în numele studenților, *I. G. D. Palladi* și *D. Florentinu* în numele Ardelenilor. Cadavrul regretatului bărbat, cu rară solenitate, fiindu 40 lige locale și ținutele reprezentate prin delegați cu drapelul lor, a fost transportat la gara de nord și de acolo la Ticveni, spre a fi depus în cripta familiară. Tote foile române fac decedatului căldurose elogii, și totă românimea jelesce pierderea unuia din cei mai devotați fii ai săi. Fiă-i țărana ușoară și memoria binecuvântată!

— Duminecă la 28 Februariu răposă în Satu-lungu (Săcele) dl *Ioan Dorca*, zelosul director al școlii gr. or. române dela biserica SS. Archangeli de acolo, cunoscut și din scrierile sale școlare, în etate de 60 ani. —

— Sâmbătă la 13/25 Martiu c. reposesă în Lipova zelosul învățătoriu de acolo *Dariu Puticiu*, în etate de 50 ani, după activitate învățătorescă de 32 ani. Răposatul ca părintele unei stimate familii, precum și ca învățătoriu devotat al chibăriturii sale, și a asigurat bună memoria la contimpuran și următorii. —

— La 8/20 Martiu c. răposă la moșia sa dela Petrisat lângă Blaj dl *Augustin Ladai*, jude curial r. u. în pensiu, cavaler ord. leopoldin, fost membru de Comitetul Asociației etc., în etate de 78 ani. Totă considerabila sa avere decedatul o a lăsat spre scopuri culturale și filantropice, întemeiându o fundație pentru stipendii, ce se vor da studenților români, și ajutore, ce se vor da la școlile românesce.

— Duminecă 14/26 Martiu c. a încetat din viață ven. moșu *Ioan Manole*, comerciant în Brașov, decenii întregi episcop al bisericii ceii mari dela S. Nicolae, unul din fundatorii gimnaziului român de acolo, cetățean de frunte, model de pietate, probitate și caracter, părintele unei numeroase și stimabile familii, în etate de 94 ani. —

— În Vinerea mare, 26 Martiu (7 Aprilie) c. a reposesat în Lipova dl *David Simonu*, comerciant de frunte și bărbat foarte devotat bisericii și națiunii sale, în etate de 64 ani. Repo-

satulă a lăsată bisericeii, scôlei și reuniuniloră culturale ale frațiloră nostri de acolo frumôse legate.

La universitatea c. r. din Cernăuți au ascultată în semestrulă I. a. c. cu totulă 305 studenți, și anume: teologi 61, juriști 205, filosofi 29, farmaceuți 20. Aceștia erau după naționalitate:

Germani 138, Români 91, Maghiari —, Ruteni 37, Poloni 27, Cechi 2, Sêrbi 3, Ruși 2, Armeni 5. Ear după religie:

Greco-orientali 119, armeni orientali 4, romano-catolici 54, greco-cat. 16, arm. cat. 6, luterani 6, reformați 1, mosaici 19.

După naționalitate dar cei mai mulți Germani (cu Iudeii), apoi Români, după religie cei mai mulți gr. orientali 7 Români (cu Ruteni), apoi Israeliti; ear relativă în ambe privințele cei mai mulți Iudeii. —

Pentru scopuri culturale și de binefacere, adunarea generală a institutului de credită și de economii „*Albina*“ din Sibiă, a votată din venitulă seă, de pe anulă 1892, suma de 4289 fl. 22 cr. v. a. Între beneficiați e primo loco Asociațiunea transilvană, apoi scôla civilă și elementară de fete, fondulă studențiloră bolnavi din Brașovă și Blajă ș. a.

De asemenea a acordată pentru scopuri culturale și filantropice „*Ardeleana*“ din Orăștia suma de 924 fl.

Este fôrte de dorită, ca tôte institutele nôstre bănesci se vină în ajutoriu din venitulă loră curată și Asociațiunei transilvane, carea este ună bună comună ală poporului nostru. —

Representațiuni teatrale în Iași. Capitala a dâoa a României ve avé bucuria, de a puté saluta în zilele acestea pe scena teatrului seă dâoe celebre artiste: pre fiica țerei *Agata Bărsescu* și pre francesă *Sara Bernhardt*.

BIBLIOGRAFIA.

Din „*Etymologicum magnum Romaniae*“, dicționarulă limbei istorice și poporane a Româniloră de *B. Petricicu-Hasdeu*, a eșită tomulă III, fâșcióra I., cuprindendă cuvintele dela litera B. până la Ban.

Părți lexiconografice îi premerge cunoscută lucrare a dlui autoră, intitulată: *Stratū și substratū*. Genealogia popôreloră balcanice, cu 5 harte etnografice. Bucuresci I. V. Socecă, 1893.

Carte de cetire pentru clasa III gimnasială, reală și pentru scôlele superiôre de fete, de *Virgilă Onițiu*, profesoră. Brașovă

1893, prețului 1 fl. O recomandăm ca una din cele mai bune ale noastre cărți școlare. .

Asociațiunea pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor români din Brașov. Informațiuni de N. P. Petrescu, președintele Asociațiunei. Brașov, tipografia A. Mureșianu, 1893.

CONSEMNAREA

sumelor colectate în favorul școlii civile de fete a „Asociațiunei transilvane” prin dlă Partenie Cosma.

L. Negriță, econom în Sibiu 1 fl. 50 cr.; C. Fleschin, econ. în Reșinari 2 fl.; M. S. econ. în Sibiu 2 fl. 50 cr.; Al. Spornoveanu, econ. în Ningra 1 fl.; D. I., econ. în Sibiu 2 fl.; Ioan Micu jun., econ. în Cornățel 50 cr.; Ioan Liula, econ. în Secădate 50 cr.; P. Oprea Mihai, econ. în Cornățel 1 fl.; Ioan Toderas, econ. în Baita 1 fl.; Ioan Bela Nichi, econ. în Rovășel 50 cr.; Ioan Vulcea, econ. în Mardeș 1 fl.; Ioan Radu, econ. în Pianu sup. 2 fl.; Iosif Prehărie, econ. în Lăpușul de jos; Olar Sofron, econ. în Tisa; D. Fărcaș, econ. în Lăpușul de jos; G. Olar, econ. în Boiu de jos câte 1 fl.; Patrichie Timar, econ. în Mediaș 3 fl.; N. Spătar, econ. în Mediaș 1 fl. 50 cr.; Savu Sântea, econ. în Mediaș 50 cr.; N. Barbu, econ. în Mediaș 1 fl.; A. Berinde, paroch în Sein 2 fl.; Ganea Iosof, econ. în Hațeg 1 fl.; N. Doctor, paroch în Hașfal 1 fl. 50 cr.; A. Todea, avocat în Reghin 7 fl. 50 cr.; R. Crainic, protopop în Dobra 4 fl.; F. Longin, avocat în Deș 1 fl.; I. Jurca, econom în Rovășel 3 fl.; T. Cîfudeanu, econom în Sorostei 1 fl.; I. A., econ. în Sibiu 3 fl. 50 cr.; I. Lințu, esactor în Caransebeș 8 fl. 50 cr.; I. Șandru, senator în Sighișoara 2 fl.; Al. Berinde, presid. „Perșei” în Sein 13 fl.; Mihail Deacu, econom Șardul noi 1 fl.; N. Topârceanu, econ. în Alămor 1 fl.; N. Opreșor, econ. în Ocna 50 cr.; T. Câmpeanu, econ. în Sibiu 3 fl.; I. Buzda, econ. în Șard 2 fl.; N. Doctor, econ. în Hașfal 2 fl.; D. Căteanu, econ. în Secădate 1 fl.; D. Roman, propriet. în Mediaș 4 fl. 50 cr.; L. Simon, econ. în Sângeorgiu 5 fl.; P. Barbu, adv. în Reghin 2 fl.; A. Bersan, econ. în Hațeg 2 fl. 50 cr.; I. Șandru, econ. Sighișoara 3 fl.; I. Lințu, econ. Caransebeș; N. Pop. econ. Reghin câte 2 fl.; I. Coman, econ. în Sibiu 2 fl. 50 cr.; I. Vlad, econ. în Sibiu 4 fl.; I. Moldovan, econ. în Târlău 3 fl.; Diversi economi în Sibiu 21 fl. 50 cr.; D. Pincă, econ. în Cergău 2 fl.; I. Musta, paroch Glămboca 29 fl. 50 cr.; Diversi economi din Sibiu 46 fl.; Diversi economi din Sibiu 7 fl. 50 cr.; I. Lințu, esactor în Caransebeș 27 fl.; I. R. econ. A.-Iulia 1 fl. 50 cr.; Diversi economi în Sibiu 51 fl.; A. Naita, econ. Reșinari 3 fl.; Diversi econ. în Reșinari 69 fl. 50 cr.; Eva Comănescu, econ. în Sibiu 2 fl. 50 cr.; Emil Vintilă, econ. în Sibiu 1 fl.; O. Neamțu, econ. în Armeni 3 fl.; L. Negriță, econ. în Ocna 2 fl. 50 cr.; T. Mănciu, econ. în Fofeldea 1 fl.; L. Simon, econ. în Sângeorgiu 2 fl.; A. Berinde, preot în Sein 3 fl.; Iuliu Musta, preot în Glămboca 16 fl.; D. Roman, proprietar în Mediaș 13 fl.